

Bestuursrapportage naj

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	3
INLEIDING EN LEESWIJZER.....	4
BESTUURLIJKE SAMENVATTING	5
TOELICHTING VERWACHTE AFWIJKINGEN.....	7
AFWIJKINGEN PROGRAMMA 1 WAGENINGEN SOCIAAL	8
AFWIJKINGEN PROGRAMMA 2 WAGENINGEN FYSIEK	10
AFWIJKINGEN PROGRAMMA 3 BESTUUR & ORGANISATIE	13
VOORTGANG INVESTERINGSCOHORT	15
TOETSING RECHTMATIGHEID UITVOERING INKOOP- EN AANBESTEDINGSBELEID	17
BIJLAGEN.....	18
BIJLAGE 1. ORGANISATIEDASHBOARD TELLEN EN VERTELLEN	19
BIJLAGE 2. ONTWIKKELING PERSONELE FORMATIE EN MUTATIES BIJ SALARIS- EN INHUURBUDGETTEN.....	22
BIJLAGE 3. AFWIJKINGEN PER PRODUCT	23
AFWIJKINGEN PROGRAMMA 1 WAGENINGEN SOCIAAL	23
AFWIJKINGEN PROGRAMMA 2 WAGENINGEN FYSIEK.....	27
AFWIJKINGEN PROGRAMMA 3 BESTUUR & ORGANISATIE	29

Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Voor u ligt de Bestuursrapportage najaar 2026 (hierna: Berap najaar). Dit is de tweede bestuurlijke tussenrapportage over de uitvoering van de Programmabegroting 2026. Met deze rapportage informeert het college de raad over financiële afwijkingen en over beleidsafwijkingen die bestuurlijk relevant zijn. De rapportage geeft daarmee een actueel beeld van de uitvoering in 2026.

Bij deze Berap najaar hoort een afzonderlijk raadsvoorstel met begrotingswijziging. Daarin vraagt het college de raad om de financiële effecten uit deze rapportage in de begroting 2026 te verwerken en, waar nodig, investeringskredieten aan te passen of beschikbaar te stellen.

Uitgangspunten en opzet bestuursrapportage

De Programmabegroting 2026 is het vertrekpunt. De Berap najaar is een afwijkingenrapportage. Ontwikkelingen die volgens planning verlopen en binnen de vastgestelde financiële kaders blijven, worden niet afzonderlijk toegelicht.

Financiële afwijkingen worden toegelicht vanaf € 50.000 op productniveau. Voor investeringskredieten geldt een rapportagegrens van 10% van het krediet of € 100.000. Ook kleinere afwijkingen kunnen worden opgenomen als zij bestuurlijk relevant zijn.

De Berap zelf wijzigt de begroting en investeringskredieten niet. De raad besluit daarover via het bijbehorende raadsvoorstel en de begrotingswijziging. De integrale verantwoording over beleid, prestaties en financiën volgt in de Jaarstukken 2026.

Deze rapportage bestaat uit een bestuurlijke samenvatting, afwijkingen per programma en ambitie, een rapportage over de aanbestedingsrechtmatigheid en drie bijlagen: het organisatiedashboard, de ontwikkeling van personele budgetten en de afwijkingen per product.

Bestuurlijke samenvatting

Samenvatting van de uitkomsten

De Berap najaar 2026 laat per saldo een nadeel van € 1.324.774 zien. Daardoor daalt de geraamde begrotingsuitkomst van € 1.447.000 voordelig na de Berap voorjaar naar afgerond € 122.000 voordelig na deze Berap. De druk zit vooral in Wageningen Sociaal en Bestuur & Organisatie. Het voordeel binnen Wageningen Fysiek dempt deze nadelen.

Financieel beeld per programma

Mutatie per programma (x € 1.000)	Exploitatie	Reserves	Saldo
Programma 1 Wageningen Sociaal	-1.535	186	-1.349
Programma 2 Wageningen Fysiek	677	-137	540
Programma 3 Bestuur & Organisatie	-515	-	-515
Totaal mutaties	-1.374	49	-1.325

Toelichting: een negatief bedrag is financieel nadelig en een positief bedrag is financieel voordelig.

Belangrijkste financiële afwijkingen

De afwijkingen laten vooral zien dat de begroting onder druk staat bij zorg- en inkomensregelingen in het sociaal domein en bij de uitvoering van de gemeentelijke organisatie. De grootste financiële mutatie betreft Jeugd met € 1.232.000 nadeel. Hiervan is circa € 800.000 een technische correctie van de begroting en circa € 432.000 het gevolg van hogere jeugdzorglasten. Daarnaast verwachten we bij de studietoeslag een overschrijding van circa € 900.000 en bij de Wmo een nadeel van circa € 300.000.

De technische correctie bij Jeugd hangt samen met een rijkskorting die in 2023 vanaf 2026 in de begroting is verwerkt. Tegenover deze lagere rijksbijdrage mochten gemeenten ook lagere lasten voor jeugdzorg ramen, omdat het Rijk aangaf dat het financiële risico voor deze korting bij het Rijk lag. Het Rijk heeft deze korting later teruggedraaid. Bij het opstellen van de Begroting 2026 is deze wijziging niet volledig verwerkt: de hogere rijksbijdrage is wel meegenomen, maar het bijbehorende budget voor jeugdzorg niet. Met deze Berap herstellen we deze technische correctie van circa € 800.000. Los daarvan nemen de feitelijke uitgaven aan jeugdhulp toe. In het eerste halfjaar van 2026 maakten circa 5% meer jeugdigen gebruik van jeugdhulp dan in dezelfde periode van 2025. Hierdoor stijgen de verwachte zorglasten met circa € 432.000.

Ook bij andere zorg- en inkomensregelingen zien we hogere lasten. Bij de studietoeslag verwachten we een overschrijding van circa € 900.000. Bij de Wmo stijgen vooral de kosten voor begeleiding en huishoudelijke hulp. Per saldo leidt dit tot een nadeel van circa € 300.000. Voordelen bij onder meer Wsw, vluchtelingenopvang en energiebeheer dempen het totale nadeel, maar zijn grotendeels incidenteel of hangen samen met reservemutaties en technische correcties.

Duiding per programma

Wageningen Sociaal laat een nadeel van € 1.349.416 zien. De ontwikkeling wordt vooral bepaald door de hiervoor genoemde hogere uitgaven bij Jeugd, Wmo en studietoeslag. Daartegenover staan voordelen binnen onder meer Wsw en beschut werk, Samen Wageningen en vluchtelingenbeleid. Een deel van deze voordelen is incidenteel of wordt gedekt uit reserves. Het beeld binnen Wageningen Sociaal laat daarmee zien dat vooral de ramingen van zorg- en inkomensregelingen aandacht vragen bij het realistisch ramen van de begroting.

Wageningen Fysiek laat een voordeel van € 540.027 zien. De grootste voordelen ontstaan bij Parkeervoorzieningen (€ 193.238), Wijk- en buurtbeheer (€ 129.707) en Energiebeheer (€ 219.082). Bij Parkeervoorzieningen zijn de opbrengsten hoger en de elektriciteitskosten lager; doordat minder uit de reserve hoeft te worden onttrokken, is het netto voordeel lager dan het exploitatievoordeel. Bij Wijk- en buurtbeheer gaat het om lagere kapitaallasten door de timing van investeringen. Deze voordelen zijn grotendeels incidenteel en vormen geen structurele begrotingsruimte.

Bestuur & Organisatie laat een nadeel van € 515.384 zien. Dit komt vooral door hogere uitvoeringskosten binnen de bedrijfsvoering, lagere belastingopbrengsten, de bijstelling van de algemene uitkering en financiële lasten. Het nadeel bij Financiën bedraagt € 129.679. Daarin zit € 39.648 als technische tegenboeking van lagere toegerekende rente bij Sport en Wijk- en buurtbeheer. Dit deel is voor de gemeente als geheel budgettair neutraal.

Investeringsen

Bij deze Berap worden drie investeringsbesluiten voorgesteld.

Voor dakveiligheid van gemeentelijke panden wordt een nieuw krediet van € 131.000 gevraagd. Daarnaast wordt voorgesteld om het bestaande krediet voor het toekomstbestendig maken van de aula op begraafplaats De Leeuwerenk met € 60.000 te verhogen.

Voor de nieuwe OV-concessie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley wordt een nieuw krediet van € 3,7 miljoen gevraagd. Dit krediet is nodig voor het aanpassen van bestaande bushaltes, het realiseren van nieuwe haltes en het verbreden van bochten. De provincie Gelderland vergoedt deze investering volledig via subsidie. Daardoor leidt dit krediet niet tot extra kapitaallasten voor de gemeente.

De raad stelde de oorspronkelijke kredieten voor de gebouwen op de begraafplaats vast bij de Programmabegroting 2026-2029. Het ging om drie kredieten van samen € 1.250.000, waaronder het krediet voor de aula. In de Berap voorjaar 2026 is dit totaal met € 262.000 verhoogd vanwege niet-compensabele btw. De nu voorgestelde verhoging van € 60.000 komt daar bovenop.

Na vaststelling van de kredieten worden de bijbehorende kapitaallasten verwerkt in de kapitaallastbegroting. Voor het krediet voor de OV-concessie is dit niet aan de orde, omdat de investering volledig door de provincie wordt vergoed.

Aanbestedingsrechtmatigheid

De toets op de aanbestedingsrechtmatigheid over het eerste halfjaar van 2026 laat negen contracten zien die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. De verwachte onrechtmatigheid bedraagt volgens de huidige inschatting circa € 2.600.000. De definitieve verantwoording volgt bij de Jaarstukken 2026.

Risico's en onzekerheden

De ontwikkeling van de open-einderegelingen blijft het belangrijkste financiële risico. De stijgende vraag naar jeugdhulp, Wmo-voorzieningen en studietoelage kan ook na 2026 doorwerken. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van de doelgroepflexibele regeling voor vluchtelingenopvang nog niet volledig zichtbaar en is het effect van de voorgenomen wetwijziging voor aanvragen van studietoelage met terugwerkende kracht nog onzeker.

Daarnaast is de financiële positie van Wageningen45 kwetsbaar. Om de continuïteit op korte termijn te ondersteunen, heeft het college besloten om een derde van de subsidie voor 2027 (€ 127.000) al in 2026 als voorschot beschikbaar te stellen. Aan deze bevoorschotting zijn voorwaarden verbonden. Deze worden opgenomen in de subsidiebeschikking aan Wageningen45. Het betreft geen aanvullende subsidie, maar een vervroegde betaling van een deel van de subsidie voor 2027. De bevoorschotting leidt daarom niet tot een financiële afwijking in deze Berap najaar 2026. De kwetsbare financiële positie van Wageningen45 blijft wel een risico dat de gemeente volgt.

Toelichting verwachte afwijkingen

Afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Beleidsmatige afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Er worden geen afzonderlijke beleidsinhoudelijke afwijkingen voor dit programma gemeld.

Financiële effecten programma 1 Wageningen sociaal

Omschrijving

Programma 1 sluit per saldo € 1.349.416 nadelig. Vóór reservemutaties bedraagt het nadeel € 1.535.416. Voordelige reservemutaties van per saldo € 186.000 beperken dit nadeel.

De belangrijkste financiële druk zit bij de open-einderegelingen. Bij Jeugd ontstaat een nadeel van € 1.232.000, bij Sociale zekerheid € 691.000 en bij de Wmo € 300.272. Deze afwijkingen hangen samen met een hoger beroep op voorzieningen en uitkeringen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarmee blijft het sociaal domein financieel gevoelig voor ontwikkelingen in aantallen, zorgvraag en wettelijke aanspraken.

Tegenover deze nadelen staan meerdere voordelen. De grootste voordelen doen zich voor bij Wsw en beschut werk (€ 330.160), vluchtelingenbeleid (€ 215.000), Samen Wageningen (€ 211.000) en Sport (€ 178.940). Een belangrijk deel van deze voordelen is incidenteel of hangt samen met de timing en technische verwerking van uitgaven. Zo wordt het voordeel bij Sport mede veroorzaakt doordat investeringen later zijn gerealiseerd dan eerder geraamd en doordat voorbereidingskosten voor het nieuwe zwembad niet langer via de exploitatie, maar via een krediet worden verantwoord.

Per saldo wegen deze voordelen onvoldoende op tegen de hogere lasten binnen Jeugd, Sociale zekerheid en Wmo. Het financiële beeld van programma 1 wordt daarmee vooral bepaald door de oplopende druk op de open-einderegelingen. Deze ontwikkeling vraagt blijvende aandacht bij het ramen van de begroting en bij het volgen van de realisatie gedurende het jaar.

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2026 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2026	Begroting 2026 na Berap Najaar
01 Wageningen sociaal	-61.905	-1.535	-63.440
Saldo van baten en lasten	-61.905	-1.535	-63.440
01 Wageningen sociaal	769	186	955
Mutaties reserves	769	186	955
Gerealiseerd resultaat	-61.136	-1.349	-62.485

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Financiële afwijkingen programma 1 Wageningen sociaal

1.2 Armoedebestrijding en financiële zelfstandigheid

Financieel effect: € 1.524.698 nadeel (deels incidenteel, met structurele risico's).

Jeugd is met € 1.232.000 de belangrijkste oorzaak. Dit nadeel bestaat uit twee onderdelen.

Een belangrijk deel betreft het herstellen van de begrotingsraming voor Jeugd. In 2023 is, in lijn met de landelijke afspraken en het toen geldende toezichtkader, vanaf 2026 rekening gehouden met een landelijke besparing op de jeugdzorg. Het Rijk heeft deze besparing later teruggedraaid. Bij het opstellen van de Begroting 2026 is die wijziging niet volledig verwerkt: de hogere rijksbijdrage is wel meegenomen, maar het bijbehorende budget voor jeugdzorg is niet aangepast. Dit wordt in deze Berap hersteld.

Daarnaast stijgen de feitelijke uitgaven aan jeugdhulp. In het eerste halfjaar van 2026 maakten circa 5% meer jeugdigen gebruik van jeugdhulp dan in dezelfde periode van 2025. Hierdoor nemen de verwachte zorglasten met € 432.000 toe. Ook Wmo en Sociale zekerheid laten hogere lasten zien. Bij Wmo stijgen vooral de kosten voor begeleiding en huishoudelijke hulp. Bij Sociale zekerheid lopen de lasten voor uitkeringen en studietoelage op. Voordelen bij Wsw en beschut werk, Samen Wageningen en vluchtelingenbeleid dempen het nadeel, maar zijn grotendeels incidenteel of worden gedekt uit reserves. De Berap maakt daarmee zichtbaar dat de raming van zorg- en inkomensregelingen gevoelig blijft voor ontwikkelingen in aantallen, zorgzwaarte en regelgeving. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 610.00 Samen Wageningen; 625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid; 625.50 Beleidsdomein leefbaarheid en sociale veiligheid; 626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein; 626.20 Burgerkracht en innovatie; 626.31 WSW en beschut werk; 626.60 Wmo; 626.61 Jeugd; 626.70 Sociale zekerheid; 626.81 Armoedebestrijding.

1.5 Sport en bewegen

Financieel effect: € 178.940 voordeel (incidenteel).

De lasten vallen in 2026 lager uit door twee technische ontwikkelingen:

Vorbereidingskosten nieuw zwembad: € 100.000 lagere exploitatielasten
Voor de ontwikkeling van het nieuwe zwembad was € 100.000 opgenomen in de exploitatiebegroting. Inmiddels is hiervoor een voorbereidingskrediet vastgesteld. De voorbereidingskosten komen daardoor ten laste van het krediet en niet meer van het exploitatiebudget. Dit is een boekhoudtechnische wijziging en geen inhoudelijke besparing.

Kapitaallasten: € 78.940 lagere lasten

De afschrijvingslasten vallen € 65.243 lager uit en de rentelasten € 13.697 lager. Dit komt doordat in 2025 minder investeringen zijn afgerond dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Daardoor starten in 2026 ook minder kapitaallasten dan geraamd.

Het rentevoordeel heeft een even groot nadelig effect bij Financiën en is voor de gemeente als geheel budgettair neutraal. Het overige voordeel betreft lagere lasten en afschrijvingen in 2026 en biedt geen structurele begrotingsruimte. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 530.00 Sport.

1.6 Cultuur is een drager van een bruisend en vitaal Wageningen

Financieel effect: € 3.658 nadeel (structureel).

Het nadeel betreft de hogere structurele bijdrage voor het Informatiepunt Digitale Overheid bij de bibliotheek. De bijdrage wordt aangepast aan de definitief vastgestelde decentralisatie-uitkering.

Daarnaast ontvangt Wageningen € 112.500 provinciale subsidie voor culturele ontmoetingsactiviteiten. De lasten worden met hetzelfde bedrag verhoogd. Deze activiteit is daarom budgettair neutraal en heeft geen effect op het begrotingssaldo. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 510.00 Openbaar bibliotheekwerk; 540.00 Bevordering kunst en cultuur.

Afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Beleidsmatige afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Voorlopig worden geen beleidsinhoudelijke afwijkingen voor dit programma verwacht.

Financiële effecten programma 2 Wageningen fysiek

Omschrijving

Programma 2 sluit per saldo € 540.027 voordelig. De grootste voordelen ontstaan bij Parkeervoorzieningen (€ 193.238), Wijk- en buurtbeheer (€ 129.707) en Energiebeheer (€ 219.082). Bij de veerdiensten ontstaat een beperkt nadeel van € 2.000.

Bij Parkeervoorzieningen leiden hogere parkeeropbrengsten en lagere elektriciteitskosten in 2026 tot een voordeel. Daarnaast wordt ook minder aan de parkeerreserve onttrokken.

Bij Wijk- en buurtbeheer vallen de kapitaallasten lager uit doordat investeringen later zijn gerealiseerd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Dit is vooral een timingseffect. Het voordeel bij Energiebeheer is grotendeels incidenteel en technisch van aard. Een deel hangt samen met correcties in de financiële verwerking van specifieke regelingen. Deze voordelen vormen daarom geen structurele begrotingsruimte.

Naast deze exploitatieafwijkingen worden binnen programma 2 drie investeringsbesluiten voorgesteld. Voor dakveiligheid van gemeentelijke panden wordt een nieuw krediet van € 131.000 gevraagd. Voor de aula op begraafplaats De Leeuwenk wordt voorgesteld het bestaande krediet met € 60.000 te verhogen. Daarnaast wordt voor de nieuwe OV-concessie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley een krediet van € 3,7 miljoen gevraagd voor aanpassingen aan haltes en infrastructuur. Deze laatste investering wordt volledig gedekt door subsidie van de provincie Gelderland en leidt daardoor niet tot extra kapitaallasten voor de gemeente.

Het positieve saldo van programma 2 geeft daarmee een gunstig beeld voor 2026, maar een belangrijk deel van de voordelen is incidenteel, technisch of het gevolg van fasering. Het programma biedt daarom slechts beperkt structurele financiële ruimte.

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2026 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2026	Begroting 2026 na Berap Najaar
02 Wageningen fysiek	-15.546	677	-15.638
Saldo van baten en lasten	-15.546	677	-15.638
02 Wageningen fysiek	-1.325	-137	-699
Mutaties reserves	-1.325	-137	-699
Gerealiseerd resultaat	-16.871	540	-16.337

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Afwijkingen per ambitie programma 2 Wageningen Fysiek

2.1 Infrastructuur en duurzame bijdrage mobiliteit

Financieel effect: € 191.238 voordeel (incidenteel).

Bij Parkeervoorzieningen ontstaat per saldo een voordeel van € 193.238. De parkeeropbrengsten stijgen met € 302.000 en de elektriciteitskosten dalen met € 28.000. Omdat hierdoor € 136.762 minder uit de reserve hoeft te worden onttrokken, is het netto voordeel lager dan het exploitatievoordeel. Bij het Lexkesveer stijgen de lasten met € 52.000, waar een provinciale bijdrage van € 50.000 tegenover staat. Per saldo resteert daar een nadeel van € 2.000.

De ontwikkeling bij Parkeervoorzieningen is gunstiger dan geraamd, maar het netto voordeel is incidenteel en wordt deels verrekend met de reserve. De afwijking bij de veerdienst laat zien dat de exploitatie gevoelig blijft voor brandstofprijzen en bijdragen van andere overheden. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 214.00 Parkeervoorzieningen; 223.00 Veerdiensten.

2.3 Een groene en biodiverse leefomgeving

Financieel effect: € 129.707 voordeel (incidenteel timingseffect), plus een kredietophoging van € 60.000.

Bij Wijk- en buurtbeheer vallen de afschrijvingslasten € 103.756 lager uit en de rentelasten € 25.951 lager door de timing van investeringen. Het rentevoordeel heeft een even groot nadelig effect bij Financiën en is gemeentebreed budgettair neutraal. Daarnaast wordt het bestaande krediet voor het toekomstbestendig maken van de aula op begraafplaats De Leeuwerenk met € 60.000 verhoogd, omdat het huidige krediet anders wordt overschreden. De oorspronkelijke kredieten voor drie gebouwen op de begraafplaats zijn vastgesteld bij de Programmabegroting 2026-2029.

In de Berap voorjaar 2026 zijn deze kredieten al met € 262.000 verhoogd vanwege niet-compensabele btw. De nu voorgestelde verhoging van € 60.000 komt daar bovenop. Na vaststelling wordt de bijbehorende kapitaallast verwerkt in de kapitaallastbegroting. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 560.00 Wijk- en buurtbeheer; 724.00 Beheer begraafplaats.

2.5 Klimaatneutraal in 2030-2040

Financieel effect: € 219.082 voordeel (incidenteel).

Het voordeel bestaat uit € 80.000 lagere lasten voor lokale energiehulp en een correctie van € 139.082 op de overhead die eerder aan CDOKE was toegerekend. Deze mutaties zijn technisch van aard en houden geen wijziging van beleid of uitvoering in. De regeling kent specifieke en complexe voorwaarden, waardoor de financiële verwerking voor gemeenten foutgevoelig is. Bij de eerdere verwerking is de regeling niet op alle onderdelen juist verwerkt. Met deze Berap herstellen we dit.

De verlagingen bij CDOKE (€ 200.000) en de lokale isolatieaanpak (€ 100.000) zijn budgettair neutraal, hangen samen met latere uitvoering en blijven aan het doel gebonden. Zij vormen geen vrije begrotingsruimte. De uitgebreide toelichting staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 723.00 Energiebeheer.

2.8 Gemeentelijke gebouwen worden multifunctioneel ingezet

Financieel effect: € 0 op het exploitatiesaldo 2026 (nieuw krediet van € 131.000).

Voor het veilig maken van de daken van gemeentelijke panden wordt een nieuw krediet van € 131.000 gevraagd. Met dit krediet worden twintig daken veilig toegankelijk gemaakt en in overeenstemming gebracht met de wettelijke eisen. De investering ondersteunt veilig beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.

Na vaststelling wordt de bijbehorende kapitaallast verwerkt in de kapitaallastbegroting. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 830.10 Exploitatie vastgoed.

Investeringskredieten programma 2

Programma	Type besluit	Onderwerp	Krediet (x € 1.000)
02 Wageningen Fysiek	Kredietophoging	Aula begraafplaats	60

Programma	Type besluit	Onderwerp	Krediet (x € 1.000)
02 Wageningen Fysiek	Nieuw krediet	Dakveiligheid gemeentelijke panden	131
02 Wageningen Fysiek	Nieuw krediet	Aanpassing bushaltes en verbreden bochten	3.700
Totaal			3.891

Toelichting: na vaststelling van de kredieten worden de bijbehorende kapitaallasten verwerkt in de kapitaallastenbegroting.

Afwijkingen programma 3 Bestuur & Organisatie

Beleidsmatige afwijkingen programma 3 Bestuur en organisatie

Er worden geen afzonderlijke beleidsinhoudelijke afwijkingen voor dit programma gemeld.

Financiële effecten programma 3 Bestuur & Organisatie

Omschrijving

Programma 3 sluit per saldo € 515.384 nadelig. De grootste nadelen ontstaan door hogere lasten voor de bedrijfsvoering (€ 252.809), lagere belastingopbrengsten (€ 155.000), rente-effecten (€ 129.679) en een lagere algemene uitkering (€ 42.321).

Bij bedrijfsvoering zijn de lasten hoger dan begroot. Daarnaast vallen de belastingopbrengsten lager uit dan geraamd.

De rente-effecten leiden per saldo tot een nadeel van € 129.679. De belangrijkste oorzaak is € 212.000 aan niet-begrote belastingrente naar aanleiding van naheffingsaanslagen over eerdere jaren. Daartegenover staat € 124.000 aan hogere renteopbrengsten op middelen die de gemeente bij het Rijk aanhoudt. Daarnaast is sprake van een technische verschuiving in de interne toerekening van rente. Deze verschuiving is voor de gemeente als geheel budgettair neutraal.

Ook de algemene uitkering uit het gemeentefonds valt € 42.321 lager uit dan waarmee in de begroting rekening was gehouden.

Tegenover deze nadelen staan enkele voordelen. De lasten voor het college van burgemeester en wethouders vallen € 31.000 lager uit. Daarnaast zijn de kapitaallasten voor ICT-investeringen € 50.543 lager, doordat investeringen later zijn gerealiseerd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien. Dit laatste betreft vooral een timingseffect.

Per saldo wegen deze voordelen niet op tegen de hogere lasten en lagere baten. Het nadeel binnen programma 3 wordt vooral bepaald door hogere bedrijfsvoeringslasten, lagere belastingopbrengsten en de incidentele belastingrente.

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2026 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2026	Begroting 2026 na Berap Najaar
03 Bestuur en organisatie	79.249	-515	78.734
Saldo van baten en lasten	79.249	-515	78.734
03 Bestuur en organisatie	210	-	210
Mutaties reserves	210	-	210
Gerealiseerd resultaat	79.459	-515	78.944

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Afwijkingen per ambitie programma 3 Bestuur en Organisatie

3.1 Een dienstverlenende en betrouwbare gemeente

Financieel effect: € 238.927 nadeel (deels incidenteel, deels structureel).

De grootste afwijking zit bij de bedrijfsvoering. Hogere personele lasten, extra kosten voor gemeentelijke werklocaties en hogere uitgaven voor beveiliging leiden tot een nadeel. De verlaging van de stelpost overhead compenseert dit gedeeltelijk. Per saldo sluit de begroting daardoor beter aan op de verwachte uitvoering in 2026.

Het lagere aantal wethouders levert een financieel voordeel op. Daartegenover staan een hogere storting in de voorziening voor wachtgeld en middelen voor ondersteuning van lokale politieke partijen. De structurele effecten van de gewijzigde collegeomvang zijn verwerkt in de meerjarenraming. De uitgebreide toelichting staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 001.00 Bestuursorganen Raad; 001.05 Bestuursorganen B en W; 923.00 Bedrijfsvoering.

3.2 De gemeente in control en financieel gezond

Financieel effect: € 327.000 nadeel (grotendeels incidenteel, met mogelijk structureel effect bij belastingopbrengsten).

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting bij niet-woningen blijft € 192.000 achter door een tegenvallende areaaluitbreiding. Een hogere opbrengst van de hondenbelasting compenseert dit gedeeltelijk.

Daarnaast daalt de algemene uitkering met € 42.321. Bij Financiën ontstaat een nadeel van € 129.679. Dit bestaat uit belastingrente, hogere renteopbrengsten en een lagere interne toerekening van rente. Van dit nadeel is € 39.648 de technische tegenboeking van lagere rentelasten bij Sport en Wijk- en buurtbeheer; dit deel is gemeentebreed budgettair neutraal. De posten zijn vooral incidenteel. De uitgebreide toelichting per product staat in bijlage 3.

Onderliggende producten: 920.00 Lokale belastingen; 921.00 Algemene uitkering; 924.00 Financiën.

3.4 Een digitale organisatie

Financieel effect: € 50.543 voordeel (incidenteel timingseffect).

De afschrijvingslasten vallen € 48.190 lager uit en de rentelasten € 2.353 lager doordat ICT-investeringen later worden gerealiseerd. Dit timingseffect betekent niet dat de investeringsopgave structureel lager is en biedt geen structurele ruimte voor andere uitgaven. De uitgebreide toelichting staat in bijlage 3.

Onderliggend product: 926.00 Digitale organisatie.

Voortgang Investeringscohort

Voortgang Investeringscohort

Voortgang investeringscohort 2026						
		Financiën				
Domein	Status	Begroot totaal	Begroot in 2026	Besteed in 2026	Resteert in 2026	Toelichting
Infrastructuur	?	€124.041.000	€ .478.000	€3.631.154	€3.846.846	Op verschillende domeinen zien we dat de bestedingen lager uitvallen dan initieel geraamd. De verwachte uitgaven zijn gebaseerd op de totale uitgaven, verdeeld over de looptijd van het project. We zien nu dat voor een aantal grotere projecten de voorbereidingsfase langer duurt en/of investeringen hierop later plaatsvinden. Voorbeelden hiervan zijn de Stadsgracht, de nieuwbouw van de Jozefschool en de Kinderopvanglocatie op de Haverlanden. Op het domein infrastructuur zien we een groot aantal verschillende projecten met ieder een eigen tempo en projectdynamiek. Op hoofdlijnen zien we dat we rondom
Woningbouw	?	€1.351.000	€169.000	€ 0	€169.000	
Voorzieningen	?	€165.904.000	€3.929.000	€608.737	€3.320.263	
Duurzaamheid	?	€ 90.292.000	€787.000	€1.431.779	-€644.779	
Totaal		€381.558.000	€12.363.000	€5.671.670	€6.691.330	

						halverwege het jaar grofweg de helft van het begrote budget hebben uitgegeven. Op het domein duurzaamheid zijn investeringen in de verduurzaming van ons vastgoed eerder gestart dan initieel ingeschat. Dit betekent financieel dat investeringen op een eerder moment hebben plaatsgevonden, de totale kosten zijn ongewijzigd gebleven.
--	--	--	--	--	--	--

Legenda

? Realisatie verloopt niet conform prognose

? Realisatie conform prognose is onzeker en/of bijsturing is gewenst

? Realisatie verloopt conform prognose

Toetsing rechtmatigheid uitvoering inkoop- en aanbestedingsbeleid

Uitvoering inkoop- en aanbestedingsbeleid

De raad heeft bij de behandeling van de Jaarrekening 2024 op 7 juli 2025 de motie 'Rechtmatige aanbestedingen' aangenomen. Daarin is gevraagd om in de bestuursrapportages en de jaarrekening specifiek te rapporteren over contracten die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. Deze paragraaf geeft de uitkomst van de toets over het eerste halfjaar van 2026.

Uitkomsten toetsing rechtmatigheid uitvoering inkoop- en aanbestedingsbeleid

Uit de spendanalyse over het eerste halfjaar van 2026 blijkt dat negen contracten voor personele inhuur ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed. Inmiddels is één contract beëindigd. Rekening houdend met de contractuele verplichtingen voor de resterende maanden bedraagt de verwachte onrechtmatigheid in 2026 circa € 2.600.000. Daarvan heeft circa € 2.200.000 betrekking op personele inhuur.

Een deel van de contracten is in eerdere jaren gestart en loopt in 2026 door. De meeste onrechtmatigheden ontstaan bij verlengingen doordat opdrachten langer doorlopen dan aanvankelijk gepland. Hiervoor zijn verbetermaatregelen in gang gezet en in een verbeterplan opgenomen.

De definitieve onrechtmatigheid wordt verantwoord in de Jaarstukken 2026. Het definitieve bedrag kan afwijken van de inschatting in deze Berap najaar.

Bijlagen

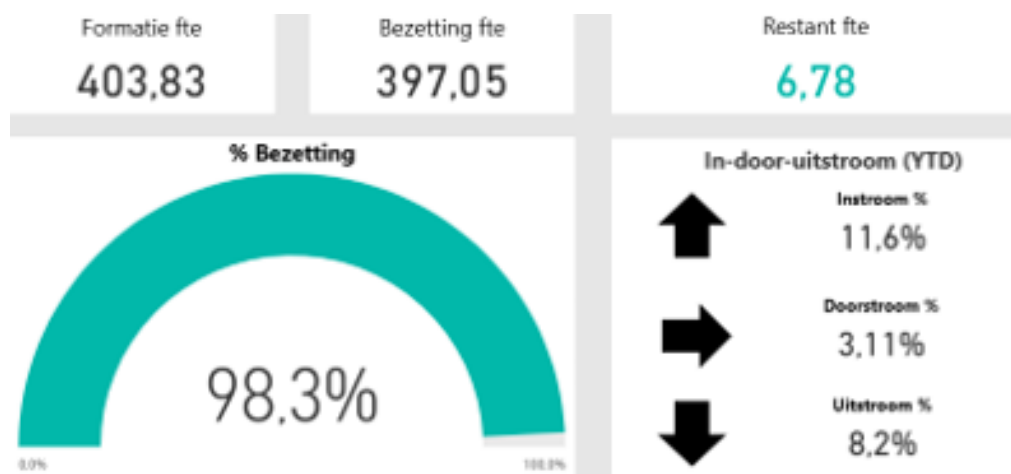
Bijlage 1. Organisatiedashboard | Tellen en vertellen

Formatie, bezetting, inhuur en verzuim

In dit onderdeel geven we een actueel beeld van formatie, bezetting, inhuur en verzuim.

Formatie en bezetting

De totale bezettingsgraad bedraagt 98,3 %, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Bron M&O dashboard, peildatum 3 september 2026

Vacatures

Tot en met 1 september 2026 zijn er binnen de gemeente Wageningen 67 vacatures uitgezet. Daarvan waren 4 vacatures voor stagiairs. Inmiddels zijn 56 kandidaten aangenomen. Daarnaast zijn er nog 16 vacatures actief.

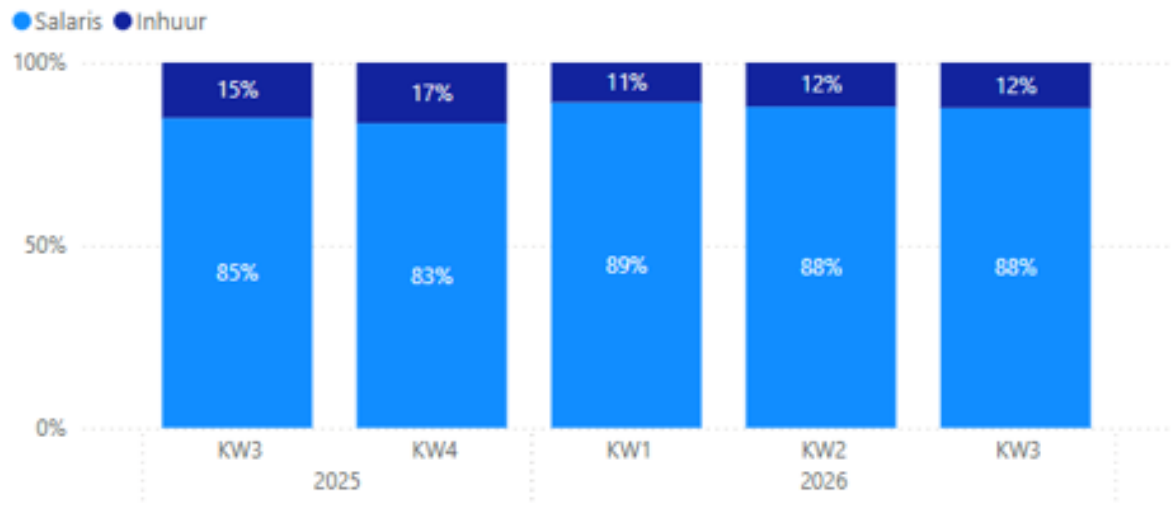
De interesse in werken bij de gemeente Wageningen blijft groot. Tot nu toe hebben we in totaal 814 sollicitaties ontvangen. Toch zijn sommige vacatures lastiger in te vullen. Voor bepaalde functies zijn er minder geschikte kandidaten beschikbaar. Gelukkig merken we dat mensen nog steeds enthousiast zijn over Wageningen als (potentiële-) werkgever.

Inhuur

De inhuur laat een dalende trend zien in het aandeel van inhuurkosten in de totale personele lasten. Het invullen van vacatures, maar ook het bijv. omzetten van inhuurkrachten in vaste contracten (mede als gevolg van wet DBA) heeft aan dit beeld bijgedragen.

Van de totale inhuurkosten in 2026 is 18% voor (langdurige) ziekte, 40% voor invulling vacatures en 42% voor specifieke kennis en kunde.

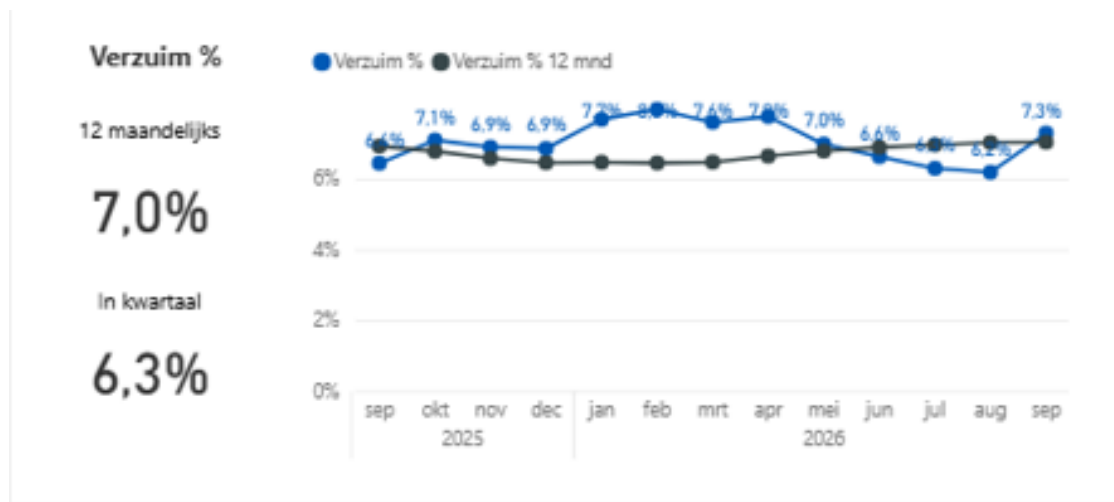
% Salaris vs inhuur

Bron M&O dashboard, peildatum 3 september 2026

Verzuim

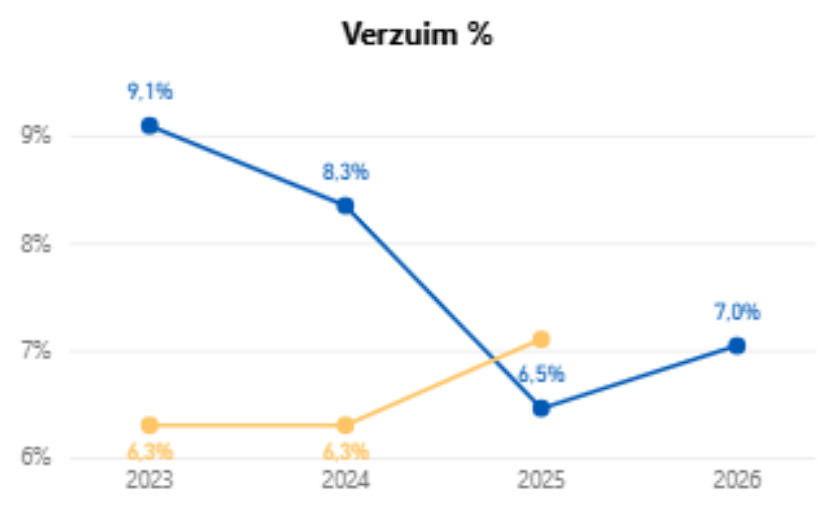
Het 12 maandenlijks verzuimpercentage is momenteel 7.0%.

Bron M&O dashboard, peildatum 3 september 2026

In vergelijking met de cijfers van het A&O fonds is te zien dat de gemeente een sterke daling heeft doorgemaakt in 3 jaar tijd, tot onder het gemiddelde van andere gemeenten. Focus ligt nu op het consolideren en waar mogelijk verder dalen, in combinatie met preventie.

gemeente **Wageningen**

Blauwe lijn: verzuim van de gemeente Wageningen; Gele lijn: benchmark van gemeenten van vergelijkbare grootte.

Bron M&O dashboard, peildatum 3 september 2026

Bijlage 2. Ontwikkeling personele formatie en mutaties bij salaris- en inhuurbudgetten

In deze Berap najaar worden de salaris- en inhuurbudgetten per saldo met € 81.355 verhoogd. De belangrijkste mutaties zijn hieronder samengevat. De inhoudelijke toelichting staat ook bij de betreffende producten in bijlage 3.

Mutatie salaris- en inhuurbudgetten	Saldo-effect (x € 1.000)
Publieke dienstverlening: Belastingen/WOZ, Burgerzaken en Vergunningen	-413
Klimaat- en energiebeleid bij Beleid & Projecten en Beheer & Realisatie	-386
Lagere salarislasten Wsw en beschut werk	192
Inhuur kindertoeslagaffaire, volledig gedekt door een specifieke uitkering	-31
Extra personele lasten MMB en schuldhelpverlening	-815
Lagere salarislasten wethouders	75
Aframing stelpost overhead, na correctie CDOKE-overhead	666
Totaal	-81

Toelichting: een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig. De inhuur voor de kindertoeslagaffaire is op productniveau volledig gedekt door een specifieke uitkering.

Bijlage 3. Afwijkingen per product

Afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Excel-tabel

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
510.00 Openbaar bibliotheekwerk	-4	-	-4
530.00 Sport	179	-	179
540.00 Bevordering kunst en cultuur	-	-	-
610.00 Samen Wageningen	82	129	211
625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid	98	117	215
625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/Soc. Veiligheid	60	-60	-
626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein	-	-	-
626.20 Burgerkracht en innovatie	22	-	22
626.31 WSW en beschut werk	330	-	330
626.60 WMO	-300	-	-300
626.61 Jeugd	-1.232	-	-1.232
626.70 Sociale zekerheid	-691	-	-691
626.81 Armoedebestrijding	-79	-	-79
Totaal	-1.535	186	-1.349

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Omschrijving

510.00 Openbaar bibliotheekwerk

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 4.000 toe. Dit heeft de volgende reden:

De bijdrage voor het Informatiepunt Digitale Overheid wordt verhoogd. De structurele decentralisatie-uitkering was geraamd op € 33.000 en is vastgesteld op € 37.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

530.00 Sport

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 178.940 af. Dit heeft de volgende redenen:

Doordat een voorbereidingskrediet is vastgesteld voor de ontwikkeling van het nieuwe zwembad, is € 100.000 van het exploitatiebudget in 2026 niet nodig.

Daarnaast vallen de afschrijvingslasten bij verschillende sportlocaties € 65.243 lager uit en de rentelasten € 13.697 lager. Dit komt doordat investeringen later worden gerealiseerd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien.

Het rentevoordeel heeft een even groot nadelig effect op het renteresultaat bij product 924.00 Financiën en is gemeentebreed budgettair neutraal.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

540.00 Bevordering kunst en cultuur

In de begroting 2026 nemen de baten voor dit product met € 113.000 toe. Dit heeft de volgende reden:

De gemeente ontvangt subsidie van de provincie Gelderland voor culturele ontmoetingsactiviteiten van Wageningen City of Cultures.

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 113.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

De gemeente maakt uitgaven voor de culturele ontmoetingsactiviteiten van Wageningen City of Cultures.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

610.00 Samen Wageningen

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 82.000 af. Dit heeft de volgende redenen:

In de begroting is € 300.000 gereserveerd voor extra inzet op onderdelen uit het nieuwe beleidskader sociaal domein voor preventie en innovatie. De uitwerking van het beleidskader is nog niet gereed. Daarom verwachten we dat € 60.000 niet wordt uitgegeven. Dit is een incidenteel voordeel van € 60.000.

Van het budget dat aan Welsaam wordt verstrekt, kunnen we in 2026 een deel van de uitvoeringskosten financieren uit de specifieke uitkering Wet inburgering. Het gaat om € 168.000. Dit is een voordeel in de begroting.

Overige posten zorgen samen voor een nadeel van € 17.000.

Uit de bestemmingsreserve Ondersteuning maatschappelijk middenveld en innovatie wordt in 2026 € 129.000 onttrokken voor het verstrekken van subsidies. De lasten worden met hetzelfde bedrag verhoogd. Daardoor dalen de lasten per saldo met € 82.000. In 2026 vindt geen storting plaats.

In de begroting 2026 wordt voor dit product € 129.000 meer aan de reserve onttrokken. Dit heeft de volgende redenen:

Zoals hierboven bij de lasten is vermeld, wordt in 2026 voor € 129.000 aan subsidies verstrekt. Dit bedrag wordt gedekt door een onttrekking aan de bestemmingsreserve Ondersteuning maatschappelijk middenveld en innovatie. Dit levert in 2026 een voordeel van € 129.000 op.

Het totale voordeel bedraagt € 211.000.

625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 68.000 af en de baten met € 30.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

De kosten voor huur, onderhoud, energie en overige uitgaven voor de opvang van Oekraïense ontheemden vallen lager uit dan begroot. De lasten worden met € 185.000 verlaagd.

Voor de tijdelijke opvang van statushouders in hotels ontvangt de gemeente € 30.000 van het ministerie van Asiel en Migratie. Dit bedrag komt bovenop de € 150.000 die in de Berap voorjaar is gemeld. De baten worden met € 30.000 verhoogd.

Zoals in de Berap voorjaar is aangekondigd, zijn in 2026 verschillende regelingen voor de opvang van onder meer statushouders, Oekraïense ontheemden en spoedzoekers samengevoegd in de doelgroepflexibele regeling. Deze regeling is op 1 juli 2026 ingegaan. Gemeenten kunnen tot eind 2026 nog gebruikmaken van de oude bekostigingsregeling voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Wageningen verantwoordt de uitgaven voor deze opvang vanaf 1 januari 2027 onder de nieuwe regeling.

Uit de bestemmingsreserve Duurzame vluchtelingenopvang wordt in 2026 aanvullend € 117.000 onttrokken. Dit komt bovenop de € 127.000 die in de Berap voorjaar is gemeld. De middelen worden ingezet voor drie pilots van maatschappelijke partners met de thema's ontmoeten en verbinden, vervoer om mee te doen en samen van start op de COA-locaties. De lasten worden met € 117.000 verhoogd.

In de begroting 2026 wordt voor dit product € 117.000 meer aan de reserve onttrokken. Dit heeft de volgende redenen:

Zoals hierboven bij de lasten is vermeld, wordt in 2026 € 117.000 uitgegeven. Dit bedrag wordt gedekt door een onttrekking aan de bestemmingsreserve Duurzame vluchtelingenopvang.

625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/Soc. Veiligheid

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 60.000 af. Dit heeft de volgende reden:

Voorgesteld wordt om € 60.000 af te ramen. Het onderzoek naar het koloniale verleden heeft vertraging opgelopen door het overlijden van een collega bij Erfgoed Gelderland.

Bij de reservemutaties wordt de storting in 2026 met € 60.000 verhoogd. Dit heeft de volgende reden:

Voorgesteld wordt om € 60.000 over te hevelen naar 2027, omdat het geplande onderzoek naar het koloniale verleden vertraging heeft opgelopen door het overlijden van een collega.

626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein

In de begroting 2026 nemen de lasten en de baten voor dit product met € 106.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

De gemeente heeft in 2026 opnieuw een specifieke uitkering van € 75.000 ontvangen voor het initiatief Overheidsbrede loketten. Dit initiatief brengt bestaande lokale dienstverlening en doelgroepen in beeld en verbindt initiatieven met elkaar. Het doel is één sterk netwerk, zodat inwoners met vragen aan de overheid en uitvoeringsorganisaties direct bij de juiste plek terecht komen. Wageningen is in 2025 gestart met deelname aan dit initiatief en gaat hiermee in 2026 verder onder leiding van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De lasten en baten worden met € 75.000 verhoogd. Deze begrotingsmutaties zijn budgettair neutraal.

Daarnaast kan de gemeente de uren declareren van een medewerker die aanvragen voor de kindertoeslagaffaire verwerkt. Naar verwachting kan € 31.000 bij het Rijk worden gedeclareerd.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.20 Burgerkracht en innovatie

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 22.000 af. Dit heeft de volgende reden:

De huur van de ruimte in Kortenoord loopt halverwege het jaar af. Daarom wordt € 22.000 afgeraamd.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.31 WSW en beschut werk

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 268.000 af en de baten met € 62.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

Vanuit de Septembercirculaire 2025 is € 76.000 als budgetreservering opgenomen om de werking van de loonkostensubsidie te verbeteren. Dit bedrag wordt in 2026 niet besteed en levert een voordeel op.

We zien een snellere uitstroom van inwoners uit de Wsw dan geraamd. Ook stromen minder inwoners in die in aanmerking komen voor beschut werk. Daardoor vallen de salarislasten voor Wsw en beschut werk € 192.000 lager uit.

In 2026 zijn meer Ziektewetuitkeringen en tegemoetkomingen van de Belastingdienst ontvangen dan begroot. Daarnaast heeft de gemeente Ede extra compensatie verstrekt voor de salarislasten van de doelgroep Wsw en beschut werk. Dit levert samen een voordeel van € 62.000 op.

De uitvoering van het projectplan Goed Werk is in 2026 gestart. We analyseren de uitvoering en komen hierop zo nodig terug bij de slotwijziging.

Het totale voordeel op dit product bedraagt € 330.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.60 WMO

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 300.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

De kosten voor zorg in natura stijgen naar verwachting met € 570.000. Deze stijging komt door de toename van begeleiding en huishoudelijke hulp.

Daartegenover staat een voordeel van € 270.000 bij de persoonsgebonden budgetten. Voorgesteld wordt om dit voordeel in te zetten voor de dekking van de hogere zorgkosten.

Per saldo resteert een nadeel van € 300.000.

Voor Beschermd Wonen worden in oktober 2026 afspraken gemaakt met centrumgemeente Ede over een mogelijke bijdrage aan de regiogemeenten voor de verwachte regionale tekorten.

De financiële gevolgen hiervan worden, indien nodig, verwerkt in de slotwijziging van de begroting.

626.61 Jeugd

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 1.232.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

In 2023 is in de meerjarenbegroting rekening gehouden met een landelijke besparing op de jeugdzorg. Het Rijk ging er destijds vanuit dat de uitgaven aan jeugdzorg vanaf 2026 landelijk met € 511 miljoen konden worden verlaagd. Voor dit deel gold een bijzondere afspraak: het Rijk gaf aan dat het financiële risico voor het realiseren van deze besparing bij het Rijk lag. Gemeenten mochten daarom tegenover de lagere rijksbijdrage ook lagere lasten voor jeugdzorg ramen. Wageningen heeft deze landelijke lijn gevolgd. De lagere baten én de daarmee samenhangende lagere lasten zijn destijds in de meerjarenbegroting verwerkt en hierover is de raad geïnformeerd via de [raadsinformatiebrief over de meicirculaire 2023](#). Hierin is toegelicht dat de gemeente, ondanks de onzekerheid over de haalbaarheid van de besparing, het provinciale toezichtkader volgde en de uitvoeringsbudgetten voor jeugdzorg vanaf 2026 structureel met circa € 0,8 miljoen verlaagde.

In de septembercirculaire 2024 heeft het Rijk deze besparing teruggedraaid. Daarmee verviel ook de grond om de geraamde lasten voor jeugdzorg met hetzelfde bedrag te verlagen. De Begroting 2025 was op dat moment al aan de raad aangeboden. Mutaties uit de septembercirculaire kunnen we om die reden niet direct verwerken in de begroting voor het direct daaropvolgende jaar.

Bij het opstellen van de Begroting 2026 is deze wijziging niet volledig verwerkt. De hogere rijksbijdrage is wel meegenomen, maar het bijbehorende budget voor jeugdzorg is niet aangepast. Daardoor is voor 2026 te weinig budget voor jeugdzorg opgenomen. Met deze bestuursrapportage herstellen we dit.

Daarnaast zien we dat de feitelijke uitgaven aan jeugdzorg hoger zijn dan geraamd. In het eerste halfjaar van 2026 zijn circa 5% meer jeugdigen behandeld dan in dezelfde periode van 2025. Beide ontwikkelingen samen leiden ertoe dat we de lasten voor jeugdzorg in 2026 met circa € 1,2 miljoen verhogen.

In de Begroting 2027 is deze correctie structureel verwerkt.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.70 Sociale zekerheid

In de begroting 2026 nemen de baten voor dit product met € 729.000 toe. Dit heeft de volgende reden:

In de Bestuursrapportage voorjaar 2026 is de raming van de baten uit de gebundelde uitkering bijgesteld naar € 16.900.000 op basis van het voorlopige budget voor 2026. In 2026 volgen nog twee bijstellingen van de rijksbijdrage, in mei en september. De bijstelling van de budgetten in mei en de verwachte loon- en prijsontwikkeling bij de bijstelling in september zijn in deze bestuursrapportage verwerkt.

Op basis van deze verwachting wordt de raming van de baten met € 700.000 verhoogd naar € 17.600.000.

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 1.420.000 toe. Dit komt door twee ontwikkelingen:

- **Uitkeringsbudgetten: € 520.000 hogere lasten**
Op basis van de verwachte loon- en prijsbijstellingen en de huidige inzichten verhogen we de uitkeringsbudgetten met € 520.000. Tegenover deze hogere lasten staan hogere middelen uit de gebundelde uitkering van het Rijk. Deze ontwikkeling heeft daardoor per saldo geen nadelig effect op het begrotingsresultaat.
- **Studietoelage: € 900.000 hogere lasten**
Bij de studietoelage ontstaat wel een financieel nadeel. In de Bestuursrapportage voorjaar 2026 is al een forse overschrijding aangekondigd. Op basis van de huidige inzichten verwachten we in 2026 een overschrijding van € 900.000. Het aantal inwoners met een studietoelage blijft toenemen. Sinds de wetwijziging van april 2022 zijn de voorwaarden verruimd: studenten kunnen de toelage met terugwerkende kracht aanvragen, er gelden minimumbedragen en er is geen vermogensgrens meer. Bij de Tweede Kamer ligt een wetsvoorstel om aanvragen met terugwerkende kracht te beperken tot het lopende studiejaar. Het financiële effect hiervan is nog onzeker.

Per saldo bedraagt het nadeel op dit product € 691.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.81 Armoedebestrijding

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 79.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

We verwachten dat de kosten van de verstrekkingen uit het Maatschappelijk Meedoen Budget € 150.000 lager uitvallen dan eerder in de Bestuursrapportage voorjaar 2026 is geraamd. In die rapportage is het budget verhoogd om onverwachte kosten van inwoners op te vangen. De financiële gevolgen blijken minder hoog dan verwacht.

Tegelijkertijd zorgt de regeling voor extra bezwaren, en is er inzet nodig voor de tijdige afhandeling van de bezwaarschriften van het Maatschappelijk Meedoen Budget. Deze extra kosten bedragen in totaal € 85.000.

Voor schuldhulpverlening zijn meer kosten gemaakt door de inhuur van personeel. Er is een tijdelijke opdracht uitgevoerd om de kwaliteit te verbeteren en werkwijzen en processen op te stellen. Daarnaast was meer inzet nodig door ziekte. Het nadeel bedraagt € 100.000.

Op het uitkeringsbudget voor bijzondere bijstand verwachten we € 50.000 minder uitgaven. We onderzoeken of dit samenhangt met de uitvoering van het Maatschappelijk Meedoen Budget.

Vanuit de Meicirculaire 2026 worden twee taakmutaties opgenomen: € 56.000 voor de alleenverdienersproblematiek en € 38.000 voor problematische schulden. De raad is hierover geïnformeerd in de informatienota over de Meicirculaire 2026, zaaknummer D26.1535281. Met deze budgetreserveringen wordt de begroting aangepast.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

Afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Excel-tabel

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
214.00 Parkeervoorzieningen	330	-137	193
223.00 Veerdiensten	-2	-	-2
560.00 Wijk- en buurtbeheer	130	-	130
723.00 Energiebeheer	219	-	219
Totaal	677	-137	540

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Omschrijving

210.00 Wegen, straten en pleinen

Bij dit product wordt voorgesteld om een nieuwe investeringskrediet in te stellen:

In 2026 vragen we een krediet van € 3,7 miljoen aan voor aanpassingen die nodig zijn voor de nieuwe OV-concessie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. Deze concessie is op 28 juni 2026 gestart en heeft een looptijd van tien jaar. De provincie Gelderland is concessieverlener.

Voor de uitvoering passen we bestaande bushaltes aan, richten we nieuwe haltes in en verbreden we op enkele locaties bochten. De totale investering bedraagt € 3,7 miljoen. De provincie Gelderland vergoedt deze kosten volledig via subsidie. Daardoor heeft deze investering geen effect op de gemeentelijke kapitaallasten in de komende jaren.

214.00 Parkeervoorzieningen

In de begroting 2026 nemen de baten voor dit product met € 302.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

De opbrengsten uit parkeerheffingen nemen met € 130.000 toe doordat meer bezoekers betaald parkeren. De opbrengsten uit naheffingsaanslagen nemen met € 172.000 toe doordat de raming laag was en meer is gehandhaafd.

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 28.000 af. Dit komt doordat de parkeerautomaten op zonne-energie minder elektriciteit gebruiken.

In de begroting 2026 wordt voor dit product € 136.762 minder aan de reserve onttrokken. Door de hogere parkeeropbrengsten is deze onttrekking niet nodig.

Het totale voordeel op dit product bedraagt € 193.238.

223.00 Veerdiensten

In de begroting 2026 nemen de baten voor dit product met € 50.000 toe. Dit heeft de volgende reden:

In 2025 heeft het college het Lexkesveer aangewezen als Dienst van Algemeen Economisch Belang. Hierdoor komt de gemeente in aanmerking voor een bijdrage van de provincie Gelderland in het exploitatietekort. Voor het exploitatietekort over 2025 verwachten we in 2026 een bijdrage van ongeveer € 50.000 te ontvangen.

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 52.000 toe. Dit heeft de volgende reden:

De prijs van de milieuvriendelijkere brandstof HVO voor de binnenvaart is sterk gestegen. Dit komt door mondiale ontwikkelingen en vooral doordat certificaten niet langer verhandelbaar zijn. Dit leidt tot € 52.000 aan meerkosten.

Voor het Opheusdense veer zijn op dit moment geen overschrijdingen in beeld. De hogere energiekosten zijn daar deels opgevangen door een tussentijdse verhoging van de kaartprijzen per juli. De prijzen van het Lexkesveer worden eenmaal per jaar op 1 januari gewijzigd.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

560.00 Wijk- en buurtbeheer

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 129.707 af. Dit heeft de volgende redenen:

De afschrijvingslasten vallen € 103.756 lager uit en de rentelasten € 25.951 lager. Dit komt doordat sommige investeringen eerder en andere later worden gerealiseerd dan bij het opstellen van de begroting was voorzien.

Het rentevoordeel heeft een even groot nadelig effect op het renteresultaat bij product 924.00 Financiën en is gemeentebreed budgettair neutraal.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

723.00 Energiebeheer

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product per saldo met € 450.000 af en de baten met € 231.000 af. Dit heeft de volgende redenen:

Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid (€ 200.000): voor enkele kosten is alternatieve dekking beschikbaar. Daarnaast vragen externe belemmeringen, waaronder netcongestie, extra capaciteit. Daardoor worden bepaalde voorgenomen activiteiten doorgeschoven naar een later moment. Het budget kan niet vrijvallen ten gunste van de algemene middelen, omdat hieraan middelen uit een specifieke uitkering en verantwoordingsverplichtingen zijn verbonden. De lasten en baten worden beide met € 200.000 verlaagd.

Specifieke uitkering Lokale aanpak isolatie (€ 100.000): het aantal woningen dat nog in aanmerking komt voor isolatiesubsidie neemt af, omdat een steeds groter deel van de doelgroep inmiddels subsidie heeft ontvangen. Daardoor komen minder nieuwe aanvragen binnen en blijft de subsidieverstreking achter bij de oorspronkelijke verwachting. Naar verwachting wordt het budget binnen de resterende looptijd van de specifieke uitkering volledig besteed. Het budget kan niet vrijvallen ten gunste van de algemene middelen, omdat hieraan verantwoordingsverplichtingen zijn verbonden. De lasten en baten worden beide met € 100.000 verlaagd.

Lokale energiehulp (€ 80.000 voordeel): de lasten stijgen met € 35.000 door een taakmutatie uit de Meicirculaire 2026 en worden op een andere begrotingsregel met € 115.000 verlaagd.

De laatste specifieke uitkering voor energiearmoede van € 69.000 wordt met even hoge lasten verwerkt. Deze mutatie is budgettair neutraal.

Een correctie op de eerder aan de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid toegerekende overhead verlaagt de lasten met € 139.000.

Het totale voordeel op dit product bedraagt € 219.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

724.00 Beheer begraafplaats

Voor de aula op begraafplaats De Leeuwenk wordt een kredietverhoging van € 60.000 gevraagd. Dit heeft de volgende reden:

Voor het investeringskrediet voor de aula wordt een overschrijding van € 60.000 inclusief btw verwacht. De oorspronkelijke raming was te laag en ging uit van een te sober inrichtingsniveau. De investering bestaat uit technische maatregelen, waaronder de vervanging van de luchtbehandeling aan het einde van de levensduur, het schilferende plafond en de verouderde verlichting en geluidsinstallatie. Daarnaast wordt de aula toekomstbestendig gemaakt, onder meer met mogelijkheden voor streaming en beeldopnamen en met een warmere uitstraling. Dit sluit aan bij de behoeften van gebruikers die in 2025 zijn geïnventariseerd. Daarom wordt voorgesteld om krediet 7230047 met € 60.000 te verhogen.

De oorspronkelijke kredieten voor drie gebouwen op de begraafplaats, samen € 1.250.000, zijn vastgesteld bij de Programmabegroting 2026-2029. In de Bestuursrapportage voorjaar 2026 zijn deze kredieten met € 262.000 verhoogd vanwege niet-compensabele btw. De voorgestelde kredietverhoging van € 60.000 komt daar bovenop. Na vaststelling wordt de bijbehorende kapitaallast verwerkt in de kapitaallastbegroting.

830.10 Exploitatie vastgoed

Via deze Bestuursrapportage najaar 2026 wordt een nieuw krediet van € 131.000 gevraagd. Dit heeft de volgende reden:

Het krediet is nodig om twintig daken van gemeentelijke panden veilig toegankelijk te maken. Daarmee voldoet de gemeente aan de wettelijke eisen voor dakveiligheid. Na vaststelling wordt de bijbehorende kapitaallast verwerkt in de kapitaallastbegroting.

Afwijkingen programma 3 Bestuur & Organisatie

Excel-tabel

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
001.00 Bestuursorganen (Raad)	-17	-	-17
001.05 Bestuursorganen (B&W)	31	-	31

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
920.00 Lokale belastingen	-155	-	-155
921.00 Algemene uitkering	-42	-	-42
923.00 Bedrijfsvoering	-253	-	-253
924.00 Financiën	-130	-	-130
926.00 Digitale organisatie	51	-	51
Totaal	-515	-	-515

Toelichting

Toelichting: bedragen x € 1.000. Een negatief bedrag is nadelig en een positief bedrag is voordelig.

Omschrijving

001.00 Bestuursorganen (Raad)

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 17.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

In de Meicirculaire 2026 zijn middelen opgenomen voor de financiële ondersteuning van lokale politieke partijen.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

001.05 Bestuursorganen (B&W)

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 31.000 af. Dit heeft de volgende redenen:

Na de gemeenteraadsverkiezingen bestaat het nieuwe college voor de periode 2026-2030 uit drie wethouders. Dat is één wethouder minder dan voorheen. Daardoor dalen de salarislasten en vergoedingen met € 75.000. Het structurele salarisvoordeel is ook verwerkt in de meerjarenraming van de Programmabegroting 2027.

Er wordt meer gebruikgemaakt van de wachtgeldregeling dan in de begroting was voorzien. Daarom is een aanvullende storting van € 79.000 in de voorziening wachtgeld voormalige bestuurders nodig. In de begroting 2026 is rekening gehouden met re-integratiebudgetten voor voormalige bestuurders. Het verwachte beroep op deze budgetten is lager dan begroot. Hierdoor zijn de lasten € 40.000 lager.

Door de pensioenindexering is in 2026 aanvullend € 5.000 nodig voor pensioenbetalingen aan oud-wethouders.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

920.00 Lokale belastingen

In de begroting 2026 nemen de baten voor dit product met € 155.000 af. Dit heeft de volgende redenen:

Onroerendezaakbelasting: de baten bij niet-woningen zijn ongeveer € 192.000 lager. Dit komt door een iets tegenvallende areaaluitbreiding. Bij woningen ligt de opbrengst vrijwel op het geraamde niveau.

Hondenbelasting: de baten zijn € 37.000 hoger. Voor de controle waren 1.659 honden geregistreerd. Na de controle zijn dit er 2.024. Dit is een stijging van 22%.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

921.00 Algemene uitkering

In de begroting 2026 nemen de baten voor dit product met € 42.000 af. Dit heeft de volgende redenen:

De uitkering uit het gemeentefonds valt op basis van de Meicirculaire 2026 € 533.000 lager uit. Daartegenover staat per saldo € 491.000 aan nabetalings over voorgaande jaren. De raad is vóór het zomerreces via een informatienota geïnformeerd over de uitkomsten van de Meicirculaire 2026.

De nabetalings over 2024 en 2025 hebben betrekking op bijstellingen van verschillende maatstaven, waaronder de maatstaf huishoudens met een laag inkomen minus drempel. Mutaties in deze maatstaf hebben direct een groot financieel effect. In dit geval leiden ze tot een forse verhoging van de uitkering uit het gemeentefonds.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

923.00 Bedrijfsvoering

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 253.000 toe. Dit heeft de volgende redenen:

A. De personele lasten voor salarissen en externe inhuur worden met € 799.000 verhoogd.

Team Belastingen en WOZ: de lasten voor salarissen en inhuur stijgen met € 194.000. De gemeente heeft extra personeel ingehuurd om zelf te kunnen taxeren en herwaarderen. Hiermee wil de gemeente de kwaliteit van het WOZ-bestand verbeteren, de opbrengsten verhogen en het aantal bezwaren verminderen. De inhuur is nodig om taxatiemodellen in het nieuwe belastingpakket te ontwikkelen en kennis over te dragen. Ook is extra capaciteit ingehuurd om bezwaren binnen de wettelijke termijn af te handelen.

Team Burgerzaken: de inhuurlasten stijgen met € 165.000. Vooruitlopend op de pensionering van de specialist Basisregistratie Personen wordt tijdelijk expertise ingehuurd. Zo kan kennis geleidelijk worden overgedragen en kan de opvolger worden opgeleid. De ingehuurde medewerker werkt ook aan de verbetering van de kwaliteit en processen in de nieuwe applicatie voor burgerzaken. Daarnaast is extra capaciteit ingehuurd voor de piek in reisdocumenten en voor de verkiezingen.

Team Vergunningen: in de begroting 2026 is dit budget per abuis met € 54.000 verlaagd. Via deze bestuursrapportage wordt dit gecorrigeerd. De salarislasten nemen met € 54.000 toe.

Afdelingen Beleid en Projecten en Beheer en Realisatie: de salarislasten voor klimaat- en energiebeleid stijgen met € 386.000. De gemeente ontvangt jaarlijks € 1.400.000 uit de regeling Capaciteit Decentrale Overheden voor Klimaat- en Energiebeleid. Deze regeling is bedoeld voor de stimulering en uitvoering van klimaat- en energiebeleid. In de Bestuursrapportage voorjaar 2026 zijn bij product 723.00 Energiebeheer de uitvoeringskosten opgenomen die uit deze middelen worden gefinancierd. De extra lasten van de personele uitbreiding bij beide afdelingen zijn toen niet meegenomen. Deze omissie wordt in deze bestuursrapportage hersteld. Het gaat om structurele salarislasten van € 386.000. Deze lasten zijn meerjarig volledig gedekt uit de ontvangen middelen.

B. Voor voorzieningen op gemeentelijke werklocaties is € 75.000 extra nodig. Het hybride werkconcept verandert. Behoeften van medewerkers en landelijke inzichten leiden tot aanpassingen. Uit een inventarisatie in de kantoorpanden kwamen knelpunten en wensen naar voren. Een deel kan worden gedekt uit reguliere middelen en door herprioritering, maar voor een goede en veilige werkomgeving is sneller meer nodig. Het budget wordt onder meer ingezet voor stilteplekken, belcellen en betere werkplekvoorzieningen, waaronder akoestische maatregelen tegen geluidsoverlast.

C. Voor veiligheid en persoonsbeveiliging is € 45.000 extra nodig. Mede op advies van de politie zijn maatregelen op het gebied van veiligheid en persoonsbeveiliging aangescherpt, ook bij evenementen. Dit leidt tot structureel hogere uitgaven voor veiligheid binnen het facilitaire budget.

D. De dekking van overhead stijgt met € 666.000. De raad heeft op 9 juli 2026 de Meerjarenprognose Grondexploitaties 2026 vastgesteld. Daarin is de capaciteitsplanning voor personele inzet bij grondexploitaties en kostenverhaallocaties geactualiseerd. Uren worden doorbelast op basis van een integraal uurtarief met een opslag voor overhead. De geraamde personele inzet is hoger dan in de Programmabegroting 2026. Daardoor ontstaat een hogere urendekking en een voordeel van € 666.000 op de overhead. In de Jaarrekening 2026 wordt de werkelijk gerealiseerde ureninzet verantwoord.

E. Overige afwijkingen: bij de kosten van gemeentelijke panden worden geen grote afwijkingen verwacht. Enkele onderhoudsopdrachten moeten nog worden uitgezet en uitgevoerd. In de Jaarrekening 2026 worden de werkelijk gerealiseerde resultaten verantwoord.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

924.00 Financiën

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product per saldo met € 129.679 toe. Dit heeft de volgende redenen:

Naar aanleiding van het belastingonderzoek naar de omzetbelasting heeft de Belastingdienst in 2026 naheffingsaanslagen over 2021, 2022 en 2023 en een boete opgelegd. Bij de aanslagen is in totaal € 212.000 aan belastingrente in rekening gebracht. Deze rentelasten zijn niet begroot.

Het gemiddelde saldo van de geldmiddelen van de gemeente bij de schatkist is in 2026 hoger dan verwacht. Over deze middelen ontvangt de gemeente een rentevergoeding van het Rijk. Per saldo ontvangt de gemeente in 2026 € 124.000 meer rente.

De interne toerekening van rente valt € 42.001 lager uit. Dit leidt op dit product tot een nadeel. Daartegenover staan even grote rentevoordelen bij Digitale organisatie, Sport en Wijk- en buurtbeheer. Deze verwerking is voor de gemeente als geheel budgettair neutraal.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

926.00 Digitale organisatie

In de begroting 2026 nemen de lasten voor dit product met € 51.000 af. Dit heeft de volgende redenen:

De afschrijvingslasten vallen € 48.000 lager uit. Dit komt doordat ICT-investeringen later dan gepland worden gerealiseerd.

De rentelasten van ICT-investeringen vallen € 2.000 lager uit.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.